

Magdalena Lisowska

Spotkanie grupy roboczej państw regionu bałtyckiego, Wilno, 5-6 listopada 2008 r.

Ochrona Zabytków 56/1 (240), 17-19

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Patronat nad konferencją objęli: Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Wojewoda Lubuski.

Celem obrad była prezentacja problematyki ochrony i adaptacji do nowych funkcji ruin zabytków sakralnych na terenie Polski, Niemiec i innych krajów Europy, przy jednoczesnym ponownym dokonaniu oceny zastosowanych rozwiązań.

Spotkanie stało się okazją do wymiany doświadczeń pomiędzy naukowcami i konserwatorami zabytków z Polski i Niemiec. Głównym tematem dyskusji było określenie granic ingerencji budowlanej w substancję zabytkową świątyń.

Ostatniego dnia konferencji odbył się objazd terenowy, podczas którego uczestnicy obrad oglądali

zabytkowe kościoły adaptowane do nowych funkcji w miejscowościach Beeskow, Fürstenwalde i Müncheberg.

Wszystkie referaty zostały zamieszczone w publikacji pokonferencyjnej.

Wojciech Eckert

**“RUINS OF SACRAL MONUMENTS
– PROTECTION AND ADAPTATION FOR NEW FUNCTIONS”
International Scientific Conference, Gubin, 6-8 November 2008**

An International Scientific Conference on “Ruins of Sacral Monuments – Protection and Adaptation for New Functions” was held in Gubin on 6-8 November 2008. The purpose of the debates was

a presentation of the protection of the ruins of sacral monuments, and their adaptation to new functions in Poland, Germany and other parts of Europe, with a simultaneous assessment of the applied

solutions. The prime theme of the discussion was the delineation of the limits of construction intervention in the historical substance of churches.

**SPOTKANIE GRUPY ROBOCZEJ PAŃSTW REGIONU BAŁTYCKIEGO
Wilno, 5-6 listopada 2008 r.**

W dniach 5-6 listopada 2008 r. odbyło się w Wilnie pierwsze spotkanie robocze grupy Baltic Sea Region (BSR) dotyczące problematyki parków i ogrodów historycznych. Zostało zorganizowane z inicjatywy Alfredasa Jomantasa, przedstawiciela Departamentu Dziedzictwa Kulturowego litewskiego Ministerstwa Kultury. W spotkaniu uczestniczyli eksperci z różnych krajów regionu bałtyckiego, którzy na co dzień mają do czynienia z szerokim spektrum zadań związanych z ochroną, rewaloryzacją i pielęgnacją ogrodów historycznych.

Podczas spotkania głos zabrali: Piret Palm z Estonii, Maunu Häyrynen z Finlandii, Indre Kacinskaite z Litwy, Kristine Veinberga

1. Neogotycki pałac Tyszkiewiczów w Landwarowie. Wszystkie fot. autorka.
1. The Neo-Gothic palace of the Tyszkiewicz family in Landwarów. All photos: author.

2. Diana na parterze ogrodowym, w tle odrestaurowany pałacyk Tyszkiewiczów w Zatroczu.

2. Diana in garden parterres, in the background: the restored Tyszkiewicz palace in Zatrocze.

i Gundega Linaare z Łotwy, oraz Magdalena Lisowska z Polski. Przedstawili sytuację ogrodów, parków i rezydencji historycznych w poszczególnych krajach. Mówili o ogólnej liczbie obiektów, rodzaju ochrony prawnej (ustawach i innych prawnych sposobach ochrony), stanie zachowania obiektów, stanie świadomości i społecznym odbiorze ogrodów historycznych, problemach związanych z pozyskaniem specjalistów do prac w obiektach, presji inwestycyjnej szczególnie silnej w przypadku dużych obszarów rezydencjonalnych, sposobach wyznaczania granic ochrony i wielu innych kwestiach.

Podstawowy, a zarazem i bolesny wniosek, płynący z tych wypowiedzi, mieści się w stwierdzeniu, że kultywowanie kultury ogrodnictwa i dbanie o cenne historyczne parki i ogrody nie należą do priorytetowych działań w żadnym z krajów reprezentowanych na spotkaniu. Ponadto

brakuje w nich architektów krajo-
brazu specjalizujących się w dziedzinie, jaką jest historia ogrodów, i uczestniczących w całym procesie rewaloryzacji, począwszy od fazy przygotowawczej, poprzez prace studialne, projektowe, wykonawcze, po etap ciągłej i niezbędnej pielęgnacji.

Grupa robocza postawiła sobie za cel nawiązanie współpracy między specjalistami ze wszystkich krajów regionu Morza Bałtyckiego, która zapewni przepływ informacji na temat metod ochrony ogrodów i parków historycznych w tym obszarze. Uznano, że ta ścisła współpraca umożliwi międzynarodową wymianę doświadczeń legislacyjnych, metod pracy stosowanych w obiektach, konsultacje problemów związanych z rewaloryzacjami poszczególnych zespołów zabytkowych, wymianę zasobów archiwalnych pomiędzy krajami BSR, a także stworzenie uniwersalnego modelu postępowania w procesie rewaloryzacji (prac studialno-projektowych, realizacyjnych i pielęgnacyjnych) oraz listy wymaganych kwalifikacji do przeprowadzenia tych prac. Współpracę ma zapoczątkować opracowanie listy „TOP 10” ogrodów, parków i rezydencji historycznych w poszczególnych krajach, opatrzonej informacjami źródłowymi o obiektach (strony www, publikacje w różnych językach, filmy popularyzatorskie).

3. Pozostałości barokowego ogrodu przy rezydencji Sapienhów w Wilnie.
3. Remains of the Baroque garden at the Sapieha residence in Vilnius.

Uczestnicy spotkania odwiedzili historyczne ogrody Wilna i jego okolic. Organizatorzy zaprezentowali pozostałości jednego

na Litwie barokowego ogrodu przy rezydencji Sapiehów oraz parki krajobrazowe w Zatroczu¹ i Landwarowie, zaprojektowane

przez Edouarda André słynnego europejskiego pejzażystę.

Magdalena Lisowska

Przypisy

1. Dla Zatrocza, w ramach współpracy pomiędzy KOBiDZ a litewskim Trockim Narodowym Parkiem Historycznym prowadzone są, przez architektów krajobrazu

z Pracowni Kształtowania Polityki Konserwatorskiej KOBiDZ, prace studialno-projektowe. W drugiej połowie września 4-osobowy zespół (B. Furmanik, H. Gał-

ka, M. Lisowska, I. Wildner-Nurek) wykonał inwentaryzację dendrologiczną ponad 80 ha parku. Obecnie trwa opracowywanie wyników.

A MEETING OF THE BALTIC SEA REGION WORKING GROUP Vilnius, 5-6 November 2008

The first meeting of the Baltic Sea Region Working Group concerning historical parks and gardens was held in Vilnius on 5 and 6 November 2008. The event was organised upon the initiative of Alfredas Jomantas, a representative of the Department of Cultural Heritage at the Lithuanian Ministry of Culture.

The speakers included Piret Palm (Estonia), Maunu Häyrynen (Finland), Indre Kacinskaite (Lithuania), Kristine Veinberga and Gundega Linaare (Latvia) and Magdalena Lisowska (Poland), who presented the situation of historical parks, gardens and residences in particular countries.

Their statements led to the conclusion that the cultivation of gardening and concern for valuable historical parks and gardens are not among the priority undertakings of the countries represented at the meeting. Moreover, the countries in question lack landscape architects specialising in the history of gardens and participating in re-valorisation, from the initial phase, studies, projects, and execution to continuous cultivation.

The objective formulated by the working group involved the establishment of cooperation with the Baltic Sea region specialists concerning, i. a. an exchange of legislation experiences, work methods,

endeavours aiming at the creation of a universal model of revalorisation, and a list of qualifications permitting work in historical gardens and parks. It was decided to inaugurate cooperation with a "TOP 10" list of gardens, parks and residences, accompanied by source information about the monuments in question.

The participants of the meeting toured the historical gardens of Vilnius and its environs, including the Baroque garden adjoining the Sapieha residence and the Zatrocze and Landwarów parks designed by Edouard André, the celebrated European landscapist.

„THE CHILDREN AND CULTURAL HERITAGE EDUCATION” Spotkanie grupy roboczej, Wilno, 11-12 listopada 2008 r.

W Wilnie, w dniach 11-12 listopada 2008 r. miało miejsce drugie spotkanie grupy roboczej „The Children and Cultural Heritage Education”. Grupa robocza składa się z przedstawicieli in-

stytucji kultury państw basenu Morza Bałtyckiego oraz Norwegii i Islandii. Jej celem jest definiowanie problemów z zakresu dziedzictwa kulturowego, których rozwiązywaniu sprzyjają wymiana

pomysłów oraz wspólne działania. Przygotowane materiały zostały przekazane Grupie Monitorującej, której spotkanie odbyło się w norweskim Stavanger w dniach 26-28 listopada.